

**Remissyttrande
U2016/00155/S**

Magdalena Risselborn
Välfärd, klimat och kompetens
072-245 33 94
magdalena.risselborn@regionjh.se

Till Regeringen Utbildningsdepartementet

Yttrande över betänkandet *Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget*, SOU 2016:4

Region Jämtland Härjedalen har fått möjlighet att lämna synpunkter över betänkandet *Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget*, SOU 2016:4.

Region Jämtland Härjedalen har även gett möjlighet till länets utbildningsanordnare att lämna synpunkter. Det har även getts tillfälle att ge inspel på remissvaret på Regional utveckling, Region Jämtland Härjedalen.

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att analysera de bestämmelser som reglerar hur skolor ska förhålla sig när det gäller att bjuda in politiska partier i skolorna. Uppdraget har också inneburit en översyn om skolan kan begränsa det antal politiska partier som skolan tar emot, uppdraget har även inneburit att lämna författningsförslag om det bedöms som lämpligt. Utredningen har inte haft i uppgift att föreslå någon grundlagsändring.

Utredningen har genomlyst skolans demokratiska uppdrag, en utgångspunkt i direktiven är att elever i sin utbildning ges möjlighet att ta del av politisk opinionsbildning som en del av skolans uppdrag att förbereda elever att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls-och arbetslivet. Syftet i utbildningen rymmer ett demokratiskt uppdrag. Elever ska inhämta och utveckla både kunskaper och värden, det framgår i skollagen och utvecklas i läroplanerna.

Politisk information i skolan ska inte ses som ett fristående moment utan ska integreras med undervisningen. Skolans miljö ska präglas av skolans värdegrund.

Det är rektorn som bestämmer om ett politiskt parti ska få besöka skolan eller inte.

Detta hänger samman med att en skola inte är en allmän plats där utomstående får vistas. Följden av detta är att yttrandefriheten inte innefattar någon rätt för en enskild eller en grupp av personer att få tillträde till en skola föra att uttrycka åsikter. En utgångspunkt för utredningen är att göra skolan aktiv till att bjuda in politiska partier, att ändra rollerna, då det vanligtvis är politiska partier som bjuder in sig själva till skolan.

Såsom läget är nu väljer skolor att avstå från att bjuda in politiska partier för att skolorna inte vet hur de ska förhålla sig i frågan. Det vore enligt utredningen en olycklig utveckling om skolor avstår från att bjuda in politiska partier på grund av det oklara rättsläget.

Utredningens slutsats är att rättsläget är oklart när det gäller hur skolor ska bjuda in politiska partier och med bakgrund av det oklara rättsläget föreslås att en ny bestämmelse införs i skollagen.

Det bör understrykas att skolan kan fullgöra det demokratiska uppdraget på olika sätt. Att bjuda in politiska partier till skolan är ett av flera sätt att arbeta med det demokratiska uppdraget, det är alltså inte ett måste för en skola att göra det.

Specifika synpunkter

1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) s 21

1 kap.

5a §

När företrädare för en skolenhet bjuder in politiska partier för att medverka i utbildningen får antalet partier begränsas till samtliga de partier som är representerade i antingen riksdagen, vald församling i kommun eller Europaparlamentet.

Politiska partier får också bjudas in utifrån ett annat urval än som anges i första stycket, om urvalet sker på objektiv grund.

Om politiska partier har bjudits in, ska eleverna som ett led i utbildningen ges möjlighet att på lämpligt sätt få ta del av informationen också från andra politiska partier som har anmält intresse av att få medverka.

I andra stycket *om urvalet sker på objektiv grund* – bör tydliggöras vad *objektiv grund* innebär. Ett tydliggörande i några punkter som hänvisas intill lagförslaget.

Tredje stycket *lämpligt sätt* innebär att det är upp till skolan att bedöma vad som är ett lämpligt sätt för eleverna att ta del av partiernas information.

I betänkandet understryks det att förslaget till regleringen gäller för alla skolhuvudmän såväl offentliga som fristående. Det gäller även för samtliga skolformer, men aktualiseras främst för de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Att regeln är fakultativ betyder alltså att den inte måste tillämpas, men om den gör det så gäller inte ett fritt urval av partier utan samtliga partier som är representerade i

antingen riskdagen, vald församling i kommun eller Europaparlamentet måste bjudas in. s 229.

Det bör framgå då det nya lagförslaget träder i kraft så att skolor agerar likvärdigt i frågan.

2.1 Skolans uppdrag

Uppdraget kan beskrivas med hjälp av de tre delarna om, genom och för. Eleverna ska lära sig om demokrati och mänskliga rättigheter i skolan. De ska vidare lära genom att grundläggande demokratiska värderingar och respekten för mänskliga rättigheter genomsyrar skolans lärmiljö. Målet är att eleverna ska utveckla förmågor för att som samhällsmedborgare kunna verka aktivt i demokratin. s 23.

Uppdraget betonas flera gånger i betänkandet vilket tydliggör att demokratiuppdraget innefattar så mycket mer än politiska partiers deltagande i den svenska skolan. Demokratiuppdraget ska genomsyra elevens dag och inte enbart vid enstaka tillfällen.

Elevinflytande

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras och ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. På grund av detta bör eleverna vara delaktiga i ett arrangemang där politiska partier bjuds in. I betänkandet betonas elevens inflytande i hela skolans dag, från idé till genomförande av förelagda aktiviteter.

Barnkonventionen

Enligt direktiven ska utredningen beskriva konsekvenser för bland annat elever utifrån barnkonventionen. Utredningens bedömning är att den föreslagna bestämmelsen är väl förenlig med barnkonventionen.

Egna synpunkter

Ett väl bearbetat betänkande såsom detta har välkomnats. Under en längre tid har behov funnits att tydliggöra hur skolorna ska förhålla sig kring politiska partier i skolan. I Jämtland Härjedalen har flertalet aktörer inom skolan uttryckt att det är svårt att förhålla sig till partiernas vilja att komma in i skolan, speciellt då till grundskolans senare del samt gymnasieskolan och speciellt under valtider.

Skolans roll att arbeta med *om, genom och för* är viktigt att poängtera. Det innebär att skolans uppdrag är mer omfattande än att enbart vid valtider bjuda in politiska partier.

I övrigt har vi inga synpunkter eller invändningar mot betänkandet angående *Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget* och ser positivt på de förslag som föreslås.

Region Jämtland Härjedalen, Regional utveckling.

Robert Uitto
Regionråd

Anders Byström
Regiondirektör